

OPLEIDING BEELDCOACHING / DIDACTISCH COACHEN

Vooraf

In onze tweejarige opleiding Beeldcoaching worden de basisvaardigheden van Didactisch Coachen geïntegreerd met Beeldcoaching. De opleiding is erkend, gevalideerd en opgenomen in het register van RegisterLeraar.nl.

Beeldcoaching gaat over kijken, ontvangen, verzenden, gebruiken, managen en interpreteren van beelden. Beelden van jezelf en beelden van anderen. Bij Beeldcoaching is niet de *logica* van het zien, begrijpen en interpreteren van beelden van betekenis, maar juist de *dialogica*, waarbij de beeldcoach en de 'ander' (leraar, leerling, ouder, opleider) voortdurend in gesprek met elkaar zijn.

Beeldcoaching is een krachtig middel om te bewerkstelligen dat iedere professional een 'reflective practitioner' wordt en in beweging blijft. Bij Beeldcoaching baseren wij ons op theorieën over leren en veranderen. In het kijken naar beeld bewandelen wij drie wegen: de intellectuele weg (het denken), de emotionele weg (het voelen) en de spirituele weg (het willen) en dit doen we om kennis en bewustzijn te bevorderen in het gedrag, de drijfveren, de motieven en het waardensysteem van de gesprekspartners. Beeldcoaching is een werkwoord en een manier van zijn. Opleiding en praktijk bieden een continuüm van mogelijkheden.

Didactisch Coachen is een planmatige en doelgerichte wijze van coachen door de leraar, waarin hij /zij het denken van de lerende stimuleert, op een manier die motivatie verhogend en leer bevorderend werkt. De ervaring is dat het docenten echt een instrument in handen geeft om leerlingen systematisch te coachen met feedback. En daarbij niet alleen op proces, maar ook inhoudelijk. Didactisch Coachen is gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten over leren en is in de praktijk ontwikkeld en uitgewerkt. Het leren van didactisch coachen door docenten blijkt in de praktijk nog niet zo gemakkelijk. Beeldcoaching is daarbij echter een heel krachtig middel.

In de opleidingen Beeldcoaching van V&F Onderwijs Consult leren de deelnemers alle vaardigheden die een erkende beeldcoach leert en daarnaast:

- De basiskennis en kunde op het gebied van Didactisch Coachen, zowel qua uitvoering als wat betreft theoretische achtergronden
- Kennis en kunde om anderen didactisch te begeleiden met behulp van Beeldcoaching

Beeldcoaching als methodiek behoort tot de invloedrijkste instrumenten in de professionalisering van docenten en leidinggevendenden in het onderwijs. Er hoeft weinig te worden uitgelegd, want beelden spreken voor zich. De methode geeft op snelle wijze persoonlijke en praktische feedback en wezenlijke werkpunten worden sneller bereikt. Scholen waar Beeldcoaching een belangrijk onderdeel uitmaakt in de professionalisering van onderwijsgevendenden en de begeleiding van leerlingen zijn zeer tevreden met de resultaten.

Beeldcoaching is echter ook een complex instrument. Je gebruikt het niet 'zomaar' of 'even'. Het is al een hele kunst om beelden goed te analyseren en de betekenis goed te vatten, nog lastiger blijkt het om (altijd achteraf) de achterliggende motieven of intenties te reconstrueren. Bovendien is het begeleiden met beeld een vaardigheid die speciale eisen stelt aan de beeldcoaches.

Vandaar ook een opleiding Beeldcoaching georganiseerd vanuit een samenwerkende Stichting voor Opleiders en erkend door de Landelijke Beroepsgroep voor BeeldBegeleiders in het onderwijs (LBBB).

De opleiding

Fase 1: Oriëntatie op de methode

Dit deel van de opleiding is een eerste kennismaking en kan zowel in een groep als individueel worden gevolgd. Het bestaat uit vier dagdelen. Fase 1 begint met één hele startdag. Dit wordt gevolgd door twee groepsessies met een tussentijd van 3 à 4 weken. De tussentijd is nodig om in de praktijk te oefenen, de techniek en montage onder de knie te krijgen, te reflecteren op de eigen praktijk en voor het lezen van literatuur en artikelen die in de training worden aangereikt. Ook het oefenen tussendoor in een subgroep behoort tot de mogelijkheden. De totale tijdsbesteding is een tweevoud van de uren die worden doorgebracht met de opleider: 1 uur training betekent 2 uur voorbereiding (opnames maken, beelden selecteren, sessies voorbereiden ed.)

Werkwijze:

U ervaart eerst zelf wat een camera met u doet en leert wat de effecten zijn als je wordt gefilmd. Tevens leert u de grammatica van beeldtaal en leert u waar een situatie aan moet voldoen voordat u met filmen kunt beginnen: de ethische grenzen. Vervolgens maakt u opnames en krijgt u feedback op uw manier van filmen. Opnames worden geïnterpreteerd vanuit diverse perspectieven waardoor de leraar tot reflectie kan komen. U analyseert meerdere klassensituaties en brengt deze systematisch in kaart. U bent voortdurend actief: filmt, geeft feedback, observeert, analyseert, selecteert beelden en monteert desgewenst. U leert het gedrag analyseren van een docent die met een klas werkt, docenten die met subgroepen of individuele leerlingen werken.

Belangrijk is dat u zelf beschikt over een camera. Er wordt vanuit gegaan dat u zelf opnames maakt en inbrengt.

Na afloop:

- kent u de ethische grenzen van beeldgebruik
- kunt u een geschikte opname maken
- weet u de effecten ervan op de leraar
- hebt u een interpretatiekader voor de beelden
- kent u de logica van communicatie op groepsniveau
- kent u de communicatie cyclus op individueel niveau
- kunt u micro-analyses maken
- kunt u beeldmateriaal selecteren van sterk naar zwak

Fase 2: Toepassen van de methode

Dit deel van de opleiding is een verdieping op fase 1 en verhoogt uw vaardigheden in het interpreteren en selecteren van beeldmateriaal. In deze fase wordt in 6 dagdelen de basis gelegd van uw professionele vaardigheden op het gebied van Beeldcoaching / Didactisch Coachen. Daarbij ontstaat meer inzicht in het coachingsproces zelf en het eigen aandeel daarin. U traint uzelf door opnames te maken in de eigen beroepspraktijk en deze in de training in te brengen. U leert effectief collega's te begeleiden met beeld. U bepaalt gezamenlijk de vraagstelling, maakt gerichte video-opnames en voert feedbackgesprekken met de docent. U reflecteert op uw eigen begeleidersvaardigheden door ook de feedbackgesprekken op te nemen en te analyseren. U bestudeert literatuur en maakt een schriftelijke zelfevaluatie. Aan het einde van deze fase wordt een nulmeting uitgevoerd op uw coachingsgesprek vanuit Didactisch Coachen en deze wordt individueel besproken met u. De totale tijdsbesteding is afhankelijk van het aantal leraren dat u begeleidt, minimaal 2 tot 4 uur per week.

Werkwijze:

U werkt gedurende eens in de vier weken met de opleider in een groep die niet groter is dan 6 personen. U maakt opnames in de praktijk en brengt deze tijdens de verschillende sessies van de opleiding in. U weet de opnames zo te ordenen dat leren mogelijk wordt. U kunt ook inschatten of de ander autonoom met het materiaal aan de slag kan. U oefent en bepaalt hoe een feedbacksessie met de gecoachte een optimaal effect kan hebben. U voert voortdurend gesprekken in de praktijk en neemt ook dat op beeld op. U reflecteert achteraf op uw eigen vaardigheden en attitude. Zo ontwikkelt u zelfkennis, maar leert u ook te begeleiden op een leer bevorderende wijze. U krijgt inzicht in de werkwijze met de camera en ervaart wat het effect is van uw eigen begeleidersstijl. Noodzakelijk is dat u procesmatig leert werken.

Na afloop:

- kunt u een intakegesprek voeren
- kunt u een selectie maken van beelden die competentie bevorderend zijn voor de docent
- kunt u een coachingsgesprek voeren waarbij videobeelden het hoofdbestanddeel zijn
- kunt u een veranderingstraject in gang zetten
- hebt u twee trajecten succesvol beëindigd en met minimaal vijf situaties geoefend

De vorderingen zijn afhankelijk van de oefenmogelijkheden, de voorkennis en de coachingsvaardigheden van de student. De meeste deelnemers gaan door naar het tweede jaar, enkele begeleiders kunnen de "masterproof" van fase 3 doen en ronden hiermee hun opleiding af.

Fase 3: Verdiepen en eigen stijl ontwikkelen

Deze fase is een individueel leerproces. Pas als deze fase met goed gevolg is afgerond is toegang tot de "Beroepsgroep voor BeeldBegeleiders in het Onderwijs" mogelijk. U leert dat uw eigen gedrag een variabele vormt in veranderingsprocessen van de ander. Wat doet u precies, wat zegt u, hoe vraagt u door, welke indruk maakt u? Maakt u de ander actief of neemt u teveel over. U leert kritisch reflecteren op uw eigen interventies. U leert de effecten van uw persoonlijke stijl kennen en werkt zelfstandig met de methode.

U leert te implementeren als het gaat om beeldgebruik en zet hiermee verandering bij anderen in gang. Als eindopdracht presenteert u, met behulp van beeld, uw werk als beeldcoach. U toont veranderingsprocessen en reflecteert op uw eigen aandeel daarin. Dit onderdeel van de Opleiding Beeldcoaching/ Didactisch Coachen is voor ervaren beeldcoaches die hebben leren werken met de camera en fase 1 en 2 van de opleiding hebben doorlopen.

Werkwijze:

Van tevoren worden de leerdoelen bepaald: Wat zijn uw krachten en wat zijn de valkuilen in het contact met de ander? U schaaft aan uw eigen begeleidersvaardigheden en bent in staat per docent de gewenste situatie te creëren. U brengt beeldmateriaal mee van docenten met wie u werkt en kijkt kritisch naar uw (beeld)coachings-gesprekken. U werkt aan uw persoonlijke activerende begeleidingsstijl om oplossingsgericht te kunnen werken op een zodanig concreet niveau dat de leraar ermee uit de voeten kan. U kunt aantonen met 5 of meer verschillende cliënten te hebben gewerkt waarvan **3 succesvol** afgesloten. Uw begeleiderscommunicatie wordt beoordeeld door een onafhankelijke beoordelaar.

Tenslotte doet u de ‘masterproof’ en toont u een procesmatige compilatie van uw ontwikkelingsproces. U leert deze presenteren aan een groep. U voert de presentatie uit in aanwezigheid van de opleider, medestudenten en belangstellenden. Vervolgens kunt u zelfstandig met de methode verder.

Na afloop:

- kunt u een sterkte/zwakte analyse maken van uw eigen begeleidersvaardigheden
- kunt u een micro-analyse maken van uw eigen gedrag in een beeldcoachgesprek
- weet u welke interventies u moet plegen om de docent te begeleiden
- werkt u authentiek, respectvol
- kunt u zelfstandig begeleidingstrajecten opzetten
- werkt u concreet en oplossingsgericht
- activeert u meer dan u compenseert
- kunt u een traject terugbrengen tot de kern
- kunt u presenteren met behulp van beelden

Deelnemers die fase drie van de opleiding met goed gevolg hebben afgesloten ontvangen na afloop het erkende Certificaat Beeldcoaching / Didactisch Coachen, dat is erkend door het Opleiders Collectief Beeldcoaching en de Beroepsgroep voor Beeldbegeleiders in het Onderwijs.

In het geval dat de ‘masterproof’ als (deels) onvoldoende wordt beoordeeld, dan wordt de volgende procedure aangehouden:

- Allereerst wordt bekeken of u een onderdeel opnieuw kunt aanleveren. Mogelijk door een extra traject uit te voeren of door dit onderdeel aan te tonen uit eerder uitgevoerde trajecten.
- Mocht bovenstaande niet tot voldoende resultaat leiden dan is verlenging van de opleiding mogelijk. U voert zelfstandig nog een traject uit, levert op een later, afgesproken tijdstip alsnog uw eindwerk in en bij voldoende beoordeling volgt certificering.
- Blijkt het nodig te zijn om bij verlenging opleidingsbijeenkomsten te volgen dan worden daar kosten voor in rekening gebracht. Aanvankelijk brengen we een heel opleidingsjaar in

rekening. Bij vervroegd afstuderen, binnen dat verlengingsjaar, worden de kosten voor niet genoten bijeenkomsten na certificering geretourneerd.

Studiebelasting

In de regel hebben de meeste mensen twee jaar nodig om de hele opleiding Beeldcoaching af te ronden. De opleidingsduur is sterk afhankelijk van het startniveau en de mate waarin wordt geoefend tijdens de opleiding. Een keer per vier weken vindt er een opleidingsbijeenkomst plaats van iedere opleidingsgroep. Op jaarbasis zijn dat tien bijeenkomsten. De complete opleiding is gevalideerd door RegisterLeraar.nl voor 500 registeruren.

Kosten

Kosten: € 2.400,00 per cursusjaar, dit is inclusief opleidingsmaterialen

Inbegrepen:

- opleidingsbijeenkomsten (10 per cursusjaar)
- koffie / thee tijdens de bijeenkomsten
- extra (individueel) evaluatiemoment (voorbereiding, analyse, gesprek)
- certificeerkosten

Aanmelding

Via het aanmeldingsformulier.

Beeldcoaches die zijn opgeleid door het Opleiders Collectief Beeldcoaching kunnen zich laten registreren als “gecertificeerd Beeldcoach®” in het Register voor erkende Beeldcoaches van de Stichting Opleiders Collectief Beeldcoaching.

Het Opleiders Collectief Beeldcoaching

Het Opleiders Collectief Beeldcoaching is een samenwerkingsverband van een ervaren beeldcoach-opleiders met ieder hun eigen expertise.

Het Collectief staat voor:

- het in stand houden en aanbieden van een kwalitatief hoogstaande opleiding Beeldcoaching die voldoet aan de eisen die je van een goede opleiding mag verwachten.
- het verwezenlijken van objectieerbare toets- en beoordelingsmethodieken in deze opleiding, vanuit de gezamenlijke kwaliteitscriteria
- het bevorderen van innovatieve ontwikkelingen rondom Beeldcoaching in het Onderwijs
- het verder ontwikkelen van gezamenlijke activiteiten ten behoeve van de uitbreiding en kwaliteit van de methodiek en opleiding Beeldcoaching in het Onderwijs
- gezamenlijke zorg voor de kwaliteit van opleiders die zijn aangesloten bij het Collectief. De opleiders die samen werken in het Collectief delen kennis, ontmoeten elkaar in intervisieverband, hebben een systeem van collegiale visitatie en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor handhaving van de kwaliteit van de opleiding, innovaties en beoordeling.

Beeldcoaches die in het bezit zijn van het erkende Certificaat Beeldcoaching (fase 3) kunnen lid worden van de LBbb (Landelijke Beroepsgroep voor BeeldBegeleiders in het onderwijs, onderdeel van de LBBO).

didactisch coachen

 Beeldcoaching
zet in beweging